

Nämndsbudget 2025

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Nämndens ansvar	6
Reglemente	6
Samarbeten med andra nämnder.....	7
Plan för verksamheten.....	9
Utveckling av nämndens verksamhet.....	9
Lagar och utredningar	9
Demografisk och socioekonomisk utveckling	12
Omvärldstrender	15
Organisatoriska förändringar och inriktningsbeslut	16
Kompetens och ledning	17
Digitaliseringens förutsättningar	18
Strategier	18
Säkerhet och brottsförebyggande arbete	19
Nämndens prioriteringar	19
Välfärdsutveckling	19
Arbete med den nya socialtjänstlagen.....	20
Fler friska levnadsår	21
Tillgänglig äldreomsorg	23
Kvalitets- och verksamhetsutveckling.....	23
Trygg och säker demensvård	24
Moderna och tillgängliga system samt utveckling av välfärdsteknik.....	25
Utvecklingsarbete för att stärka det systematiska arbetet med människliga rättigheter	26
Plan för kommunfullmäktigemål.....	29

Målområde - En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt.....	29
Kommunstyrelsen ges, i samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden och andra berörda nämnder, i uppdrag att utreda hur kommunens arbetsmarknadsinsatser mer strategiskt kan användas för att lösa aktuella och framtida utmaningar inom kommunens kompetensförsörjning.....	29
Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen.....	30
Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030	30
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering.....	31
Målområde - En god organisation	32
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar	32
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder	33
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service	35
Plan för nämndsmål.....	37
Förbättra brukarnas upplevelse av kvalitet i hemtjänsten genom att utveckla styrningen mot tillit och utan minutscheman	37
Plan för ekonomin.....	38
Resultaträkning.....	42
Investeringsram	43

Sammanfattning

Nämndens uppdrag och ansvar

Nämndens ansvarsområde är framförallt riktat mot äldre personer, vuxna med fysisk funktionsnedsättning, somatisk sjukdom, eller demens. Huvudfokus på att tillhandahålla stöd och förebyggande insatser för att stärka individens självständighet. Ansvaret omfattar beslut enligt socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Demografisk och socioekonomisk utveckling

Antalet äldre (65+) i Malmö väntas öka med nästan 11 000 personer till 2034, varav en markant ökning sker i åldersgruppen 80–89 år (+37 %). Malmö har en högre andel äldre med låg ekonomisk standard jämfört med riket. Andelen äldre med fler än tio läkemedel, ökar över tid samtidigt som andelen av alla äldre som har insatser enligt Socialtjänstlagen minskar över tid. Vilket kan tyda på att vårdbehovet hos de som har insatser har ökat över tid.

Samarbeten

Nämnden har samarbeten med flera olika nämnder för att både ha en effektiv verksamhet med hög kvalitet och för att skapa förutsättningar för en god kompetensförsörjning samt att i än högre grad kunna arbeta förebyggande för att äldre Malmöbor ska kunna åldras med fler friska levnadsår.

Utveckling av nämndens verksamhet

Ikraftträdandet av den nya socialtjänstlagen i mitten av 2025 i kombination med utredningar och krav inom områdena informationssäkerhet, krisberedskap och kompetenskrav inom äldreomsorgen kommer ha stor inverkan på nämndens verksamhet och prioriteringar framgent. Kompetensförsörjningen är fortsatt en stor utmaning där nämnden prioriterar personalens förutsättningar och kompetensutveckling för att både vara en attraktiv arbetsgivare och kunna säkerställa kvaliteten gentemot Malmöbon.

Nämndens prioriteringar

Nämndens prioriteringar är riktade både mot äldre Malmöbor som kan komma att behöva insatser i framtiden och mot äldre Malmöbor som redan har insatser. Det förebyggande perspektivet är genomgående och återfinns inom samtliga verksamhetsavdelningar men utifrån olika områden. Stadens policy för mänskliga rättigheter belyses särskilt i syfte att implementera policyn inom nämndens verksamhet. Malmömodellen, nya riktlinjer för biståndsbedömning, en mer utvecklad demensvård och effektiva verksamhetssystem är ytterligare delar som nämnden prioriterar. Nämnden har också gett förvaltningen ett uppdrag att ta fram förslag till en ny lokalisering för Seniorum i Rosengård i syfte att kunna implementera konceptet Seniorens hus.

Kommunfullmäktigemål

Nämnden bidrar till kommunfullmäktigemålen genom bland annat att arbeta för att minska utsläpp från mat och resor, genom att förbättra chefers förutsättningar samt stärka kompetensförsörjningen med särskilt fokus på sjuksköterskor och undersköterskor. Nämnden bidrar till god och likvärdig service genom att dagligen möta många av de Malmöbor som har behov av stöd, vård och omsorg utifrån bland annat ålder och sjukdomar. En av de viktigaste förutsättningarna för att Malmöborna ska få rätt stöd och insatser är det personliga mötet med medarbetare inom nämndens verksamheter. Nämndens önskade förflyttning innebär att Malmöbor, i behov av nämndens vård och omsorg, uppger att de får en god och likvärdig service.

Nämndsmål

Nämnden prioriterar arbetet med att förbättra brukarnas upplevelse av kvalitet i hemtjänsten genom att utveckla styrningen mot tillit och utan minutschewan. Prioriteringen visas genom ett eget nämndsmål.

Ekonomi

Nämnden har erhållit 3 914 906 tkr i kommunbidrag från kommunfullmäktige för helåret 2025. Nämnden har erhållit kompensation för demografi på 73 227 tkr och pris- och lönekomensation på 98 470 tkr. Under 2025 har nämndens ram även förstärkts med 50 000 tkr avseende kompetenslyft.

Utöver kommunbidrag från kommunfullmäktige kommer nämnden erhålla riktade statsbidrag. Då Socialstyrelsen ännu inte har beslutat om fördelning av respektive statsbidrag görs en bedömning för respektive statsbidrag i budgeten, totalt motsvarande 144 957 tkr.

Nämndens ansvar

Reglemente

Grunduppdraget definieras förutom av kommunfullmäktiges reglemente av lagar (huvudsakligen socialtjänstlagen (SoL) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och författningar.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden är, tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden, en av tre socialnämnder i Malmö stad. Samtliga nämnder har under 2024 fått ett nytt reglemente från kommunfullmäktige, dock utan några förändringar i ansvar.

Socialnämnderna utövar inom sina respektive ansvarsområden ledningen över socialtjänsten. Socialnämnderna utgör tillsammans det yttersta skyddsnätet för personer inom nämndernas målgrupper som vistas i kommunen. Socialnämnderna ska tillhandahålla råd, stöd och hjälp samt förebyggande och uppsökande insatser för de som ingår i nämndens målgrupper. Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens verksamhet riktar sig till äldre personer, till vuxna personer med fysisk funktionsnedsättning, till vuxna personer med somatisk sjukdom och personer med demenssjukdom.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ska inom sitt ansvarsområde fullgöra följande uppgifter:

- handlägga ärenden, fatta och verkställa beslut om insatser enligt socialtjänstlagen avseende

- äldre personer som behöver stöd och hjälp på grund av sin ålder
- vuxna personer med fysisk funktionsnedsättning som behöver stöd och hjälp med anledning av sin funktionsnedsättning
- vuxna personer med somatisk sjukdom som behöver stöd och hjälp med anledning av sin sjukdom
- personer med demenssjukdom som behöver stöd och hjälp med anledning av sin demenssjukdom.

Från hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ansvarsområde undantas följande uppgifter som annan nämnd har:

- ärenden avseende bistånd för vuxna personer med både fysisk funktionsnedsättning och psykisk funktionsnedsättning som inte är föranledd av normalt åldrande eller demenssjukdom (ankommer på funktionsstödsnämnden)
- ärenden avseende bistånd för vuxna personer med både somatisk och psykisk sjukdom som inte är föranledd av normalt åldrande eller demenssjukdom (ankommer på funktionsstödsnämnden)
- ärenden avseende personer med demenssjukdom som omfattas av LSS (ankommer på funktionsstödsnämnden).

Samarbeten med andra nämnder

Gymnasie- och vuxenförvaltningen

Nämnden kommer under 2025 fortsätta att utveckla befintligt samarbete mellan hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen och gymnasie- och vuxenförvaltningen. Syftet är att öka antalet vårdbiträden som utbildar sig till undersköterskor, att förbättra personalens yrkessvenska, att utveckla processer för validering och arbetsplatsförlagt lärande. Genom att utveckla samarbetet förväntas båda förvaltningarna bidra till att stärka personalens kompetens, underlätta utbildningsvägar och öka intresset för arbete inom nämnden bland vård- och omsorgs elever från både gymnasium och Komvux. Samarbetet bidrar till kompetensförsörjning inom området och skapar samtidigt utvecklingsmöjligheter för personalen.

Socialförvaltningarna

Malmö stads tre socialnämnder hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden samt arbetsmarknads- och socialnämnden, bedriver verksamhet som riktar sig till barn och vuxna som bor eller vistas i kommunen och har särskilda behov av stöd och hjälp som inte kan tillgodoses på annat sätt. Insatserna ska, med respekt för Malmöbornas självbestämmanderätt och integritet, syfta till att stärka individen för att denne i så stor utsträckning som möjligt ska kunna leva ett självständigt liv som aktiv samhällsmedborgare.

Socialnämnderna arbetar för att säkerställa en långsiktigt socialt hållbar utveckling i Malmö, vilket innebär att leverera verksamhet av god kvalitet till målgrupperna och att detta görs på ett effektivt sätt. Några av de mest utsatta Malmöborna har komplexa behov som innebär att de behöver stöd och hjälp från mer än en socialförvaltning. Det kan till exempel röra sig om äldre personer som har en psykisk funktionsnedsättning samtidigt med missbruks- och beroendeproblematik. Målet är att berörda brukare och deras anhöriga ska få hjälp och stöd utifrån hela sin situation, där stödet är anpassat efter behovet. Genom att förbättra samverkan blir verksamheterna också bättre på att ge rätt insats i rätt tid och kan därmed undvika dyrare, akuta insatser och samtidigt uppfylla principerna i Malmö stads policy för mänskliga rättigheter där Malmöborna är rättighetsbärare och staden och dess förvaltningar är skyldighetsbärare.

Utveckling av samarbetet mellan socialförvaltningarna

Under 2025 kommer avdelningen för myndighet inom hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen att påbörja ett arbete för att följa upp den vägledning som tagits fram för samverkan mellan socialförvaltningarna. Avdelningen ser behov av ytterligare utveckling i samverkan med framför allt funktionsstödsnämnden. Utifrån ett rättighets- och brukarperspektiv behöver kvaliteten i det gemensamma ansvaret säkerställas ytterligare. Genom uppföljningen blir det också viktigt att identifiera vilka förutsättningar som eventuellt behöver komma på plats, för att syftet med vägledningen ska kunna uppfyllas.

Fritidsförvaltningen

Inom uppdraget kring lokal utveckling är målet att till år 2030 stärka delaktigheten, öka tryggheten och främja den lokala utvecklingen i socioekonomiskt svaga delar av Malmö. Arbetet ska bygga på lokala behov – av både social och fysisk karaktär – och utformas samt ske tillsammans med föreningsliv, näringsliv, fastighetsägare och boende i utvalda områden. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden ser flera utvecklingsmöjligheter inom uppdraget utifrån att stärka äldres delaktighet och livskvalitet i olika delar av staden. Lokal utveckling innebär också möjlighet att stärka livsloppsperspektivet i staden och utveckla det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för alla åldersgrupper.

Kulturförvaltningen

Äldre Malmöbor deltar i lägre utsträckning än andra åldersgrupper i stadens kulturutbud. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har genom sitt nära samarbete med kulturnämnden kunnat bidra till delaktighet, meningsfulla sammanhang och till att minska social isolering genom att ge tillgång till både fysiska och digitala kulturaktiviteter för äldre, framförallt för personer på särskilt boende. Genom bättre samordning mellan kulturnämndens egna verksamheter och med det fria kulturlivet kan ett brett och kvalitativt utbud erbjudas till alla särskilda boenden i offentlig regi via det bokningssystem som införs under året. Bokningssystemet som är ett resultat av ett gemensamt arbete mellan nämnderna bidrar till att sänka trösklarna och tillgängliggöra olika typer av kvalitativt kulturutbud för särskilda boenden. Bokningssystemet innebär att tillgängligheten till kultur blir likvärdig över staden och ger förutsättningar för att kultur integreras som en del av kvalitetsarbetet på särskilda boenden.

Plan för verksamheten

I det här avsnittet beskrivs nämndens planering som utgår från nämndens grunduppdrag. Planeringen innehåller en beskrivning av utvecklingen av nämndens verksamhet samt prioriteringar som planeras under året. I plan för verksamhet redogörs även för vilken effekt som prioriteringarna förväntas ha på verksamheten och leda till för Malmöborna.

Utveckling av nämndens verksamhet

Lagar och utredningar

Ny socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen förväntas träda i kraft 1 juli 2025 efter beslut i Riksdagen under våren 2025.

Socialtjänsten ska arbeta förebyggande

Bestämmelsen om att socialtjänsten ska arbeta förebyggande blir en del av socialtjänstlagens mål. En tonvikt läggs på proaktivt och förebyggande arbete, i stället för reaktiva åtgärder. Detta innebär att äldreomsorgen tydligare ska skifta fokus mot förebyggande åtgärder snarare än att ha fokus på utredning och myndighetsutövning.

Lätt tillgänglig

Socialtjänsten ska vara lätt tillgänglig - det ska vara lätt att få och ha kontakt med socialtjänsten. Alla invånare ska ha kunskap om socialtjänsten och det ska vara enkelt att få information om vilket stöd man kan få och vad man har rätt till. Tillgänglighet kan även handla om fysisk och digital tillgänglighet. Att få ett gott bemötande och kontakt med personal med rätt kompetens.

Insatser utan behovsprövning

Socialtjänsten ska få en kompletterande möjlighet att besluta om att en eller flera insatser ska tillhandahållas utan föregående individuell behovsprövning. Det innebär att vissa insatser kommer kunna ges utan ansökan, utredning och beslut. Detta för att öka flexibiliteten vilket gör insatserna mer lättillgängliga. Detta ligger i linje med att kunna möta problem tidigt och att motverka att dessa hinner eskalera. Information om möjligheten till att ansöka om behovsprövade insatser behöver ges.

Planering med fokus på förebyggande

I den nya socialtjänstlagen står fortsatt att kommunens ska planera sina insatser för enskilda. Kommunen ska särskilt väga in behovet av tidiga och förebyggande insatser. Förebyggande arbete och uppsökande verksamhet kommer att regleras tydligare i lagen.

Kunskapsbaserad och god kvalitet

Socialtjänstens arbete ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet. Insatserna ska vara kunskapsbaserade, vilket innebär att de ska bedrivas i överensstämmelse med den senaste forskningen och beprövade metoder.

Verksamheten ska systematiskt och fortlöpande följa upp, utveckla och säkra kvaliteten i sina insatser.

Värdigt liv, känna välbefinnande

Socialtjänsten ska inriktas på att enskilda får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Detta framgår sedan tidigare genom den nationella värdighetsgarantin för äldreomsorgen.

Jämställda och jämlika livsvillkor

Enligt förslag till ny socialtjänstlag ska jämställdhet läggas till som mål i portalparagrafen. Socialtjänsten ska även synliggöra skillnader mellan flickor, pojkar, kvinnor och män som är av betydelse så att omotiverade skillnader inte bevaras eller förstärks.

Nya EU-direktiv och ökat fokus på cyber- och informationssäkerhet

Nämnden följer vilka konsekvenser de nya EU-direktiven avseende cybersäkerhet NIS2-direktivet (Säkerhet i nätverk och informationssystem) respektive CER-direktivet (Motståndskraft i samhällsviktig verksamhet) kan komma att få. Delbetänkandet "Nya regler om cybersäkerhet" överlämnades i mars 2024. Bestämmelserna i direktiven trädde i kraft den 18 oktober 2024. Utvecklingsarbetet är gemensamt för hela Malmö stad och inbegriper att ta fram och kommunicera nödvändiga styrdokument, upphandling av IT-stöd, kompetenshöjande insatser och att etablera en stadsgemensam process för riskanalys. För nämnden innebär detta striktare krav på säkerhetsåtgärder, omfattande incidentrapportering, krav på ledningen som även får ett personligt ansvar samt mer omfattande sanktioner vid brist på efterlevnad.

Fast omsorgskontakt inom äldreomsorgen

De som har hemtjänstinsatser har rätt till en fast omsorgskontakt, för att stärka förutsättningarna för en personcentrerad vård och omsorg som är samordnad, säker och av god kvalitet. Det finns i dagsläget ingen motsvarande rättighet för de som bor på särskilda boenden, där de allra sköraste äldre, med komplexa behov bor. Regeringen avser därför återkomma med förslag på en ändring i socialtjänstlagen som innebär att även de som bor i särskilda boenden ska ha rätt till en fast omsorgskontakt från den 1 juli 2026. För att genomföra reformen vill regeringen öka statsbidraget till kommunerna med 244 miljoner kronor för 2026 och med 487 miljoner kronor för 2027 och framåt.

Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)

Kärnan i utredningens uppdrag har varit att analysera vilket grundläggande ansvar och vilka huvudsakliga uppgifter som kommuner och regioner bör ha i fråga om förberedelser för och verksamhet under fredstida kriser och höjd beredskap, och på grundval av det föreslå en mera ändamålsenlig och utförlig reglering än den i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). LEH föreslås ersättas av *lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap* (LKRB). Utredningen föreslår bland annat att kommuner och regioner med

egna resurser ska kunna försörja samhällsviktiga verksamheter under minst två veckor. Nämndens verksamhet kommer omfattas av kravet. Förslagen förväntas innebära ett ökat arbete kopplat till beredskap med bland annat inventering och planering. Statlig ersättning till kommunerna är avgörande för att säkerställa att de kan genomföra dessa arbetsinsatser.

Bidra till socialtjänstdataregister (SOU 2020:47)

En utredning har haft i uppdrag att föreslå ett samlat regelverk för socialtjänstdataregister. Utgångspunkten för uppdraget har varit det förslag till lag om socialtjänstdataregister som Utredningen Framtidens socialtjänst lämnar i betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag. Förslaget syftar till att utöka kommunernas skyldighet att lämna uppgifter till Socialstyrelsen. Förslaget kompletterar dataskyddsförordningen och tydliggör sekretessbrytande bestämmelser mellan kommunen och Socialstyrelsen. Förslagen innebär att de som bedriver verksamheter inom socialtjänsten kan komma att omfattas av ett utökat och obligatoriskt uppgiftslämnande till Socialstyrelsen. För kommunerna bedömer utredningen att förslaget leder till en ökad arbetsbörda i samband med anpassning till nya krav kring uppgiftslämnande på kort sikt.

Ett språkrav för språkutveckling (SOU 2024:78)

Utredningen om språkrav för personal i äldreomsorgen har utrett och föreslagit ett språkrav för personalen i äldreomsorgen. Utredningen föreslår bland annat att det införs: ett språkrav i socialtjänstlagen som innebär att arbetsgivarna ska arbeta för att personalen har en kunskapsnivå i svenska som är relevant för de omsorgsinsatser som de genomför i äldreomsorgen. Språkkunskaperna kommer däremot inte att vara ett krav för att anställas. I stället ska arbetsgivarna lägga upp en plan för hur en redan anställd eller nyrekryterad person som inte når nivån ska utveckla sitt språk och klara kraven. För genomförandet av detta lämnar utredningen ett förslag om ett statsbidrag för att stimulera arbetsgivarna att skapa språkutvecklande arbetsplatser och möjlighet att studera svenska på arbetstid. Lagändringen föreslås träda i kraft 2026 och förslagen ska nu beredas i Regeringskansliet.

Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård (SOU 2024:72)

Utredningen om stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård har analyserat och lämna förslag som stärker kommunernas möjligheter att säkra tillgången till läkare i kommunal hälso- och sjukvård. Utredningen har bland annat analyserat samarbetet mellan regioner och kommuner kring läkarmedverkan, föreslagit en ordning där kommuner kan anställa läkare, föreslagit åtgärder för hur det ska bli mer attraktivt för läkare och andra relevanta legitimerade yrkesutövare att arbeta i den kommunala hälso- och sjukvården. Utredningen föreslår ett krav på att kommunerna ska ha en särskild ledningsansvarig för kommunal hälso- och sjukvård, samt att det ska finnas en motsvarande roll på regionen. Utredningen föreslår också att medicinsk bedömning av sjuksköterska enligt lag ska kunna ske dygnet runt inom kommunal verksamhet, vilket kan leda till ökade kostnader och utmaningar kopplade till bemanning. Lagändringar föreslås träda i kraft 1 juli 2026.

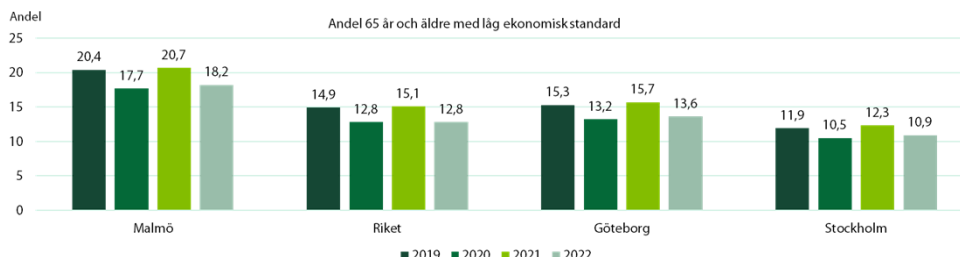
Demografisk och socioekonomisk utveckling

Befolkningsutveckling

Antalet äldre Malmöbor förväntas öka med strax under 11 000 personer fram till år 2034. Ökningar sker framförallt i gruppen 65–79 år (cirka 6 000 personer) och gruppen 80–89 år (cirka 4 400 personer). Gruppen 90 år och äldre minskar fram till 2026 för att sedan öka successivt med totalt 450 personer fram till 2034. Utvecklingen fram till 2034 innebär att hela gruppen 65 år och äldre ökar med cirka 20 procent vilket motsvarar strax under 11 000 personer. Den procentuellt största ökningen sker i gruppen 80–89 år där ökningen är 37 procent mellan 2023 och fram till 2034.

Låg ekonomisk standard

Låg ekonomisk standard definieras som andelen av grupper 65 år och äldre som har en inkomst som understiger 60 procent av den nationella medianinkomsten. Den generella trenden är att andelen av gruppen 65 år och äldre som har en låg ekonomisk standard minskar över tid både i Malmö och övriga storstäder. Malmö skiljer dock tydligt ut sig och ligger klart över andelen för riket som helhet samtliga år under perioden 2019–2022. En persons ekonomiska standard kan påverka möjligheter att efterfråga olika varor och tjänster som behövs i vardagen som exempelvis att besöka sjukvården, hämta ut läkemedel eller delta i olika sociala sammanhang. En låg ekonomisk standard kan påverka möjligheterna att hantera oförutsedda utgifter vilket kan skapa stress och oro.

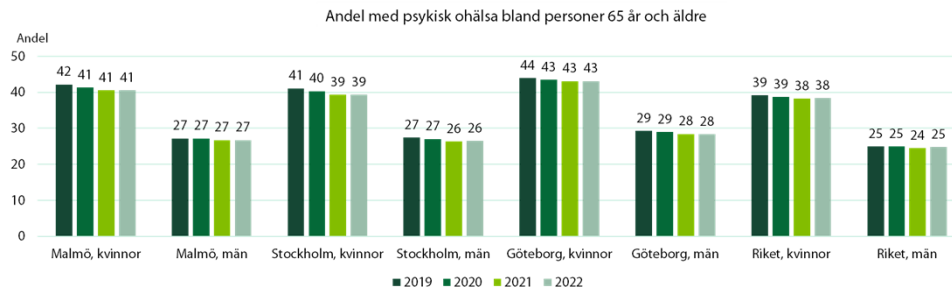

Källa: SCB

Psykisk ohälsa

Andelen äldre kvinnor och män med psykisk ohälsa har över tid varit relativt oförändrad och endast minskat med någon enstaka procent. Mönstret mellan de tre storstäderna är likartat och samtliga storstäder har en något högre andel både kvinnor och män som har psykisk ohälsa jämfört med riket. Genomgående har en högre andel kvinnor psykisk ohälsa jämfört med män både i storstäderna och i riket som helhet.¹

¹ [Socialstyrelsens stöd för genomförande av lokala behovsanalyser inför ny Socialtjänstlag](#)

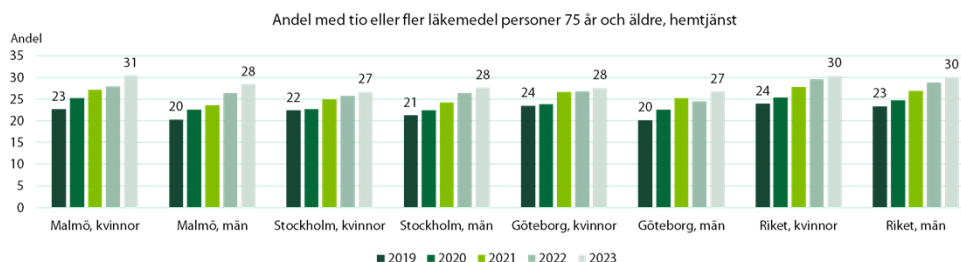

Källa: Patientregistret och Läkemedelsregistret, Socialstyrelsen

I den nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, från 2024 anger också en högre andel äldre kvinnor att de har haft en allvarlig psykisk påfrestand under den senaste månaden jämfört med äldre män. Vilket kompletterar bilden av skillnaden i psykisk hälsa mellan äldre kvinnor och män.

Behov av vård och omsorg

Ett sätt att försöka synliggöra behovet av vård och omsorg är att synliggöra utvecklingen av andelen äldre med många läkemedel över tid inom både hemtjänsten och på särskilt boende. Nya och bättre läkemedel har inneburit att till exempel dödligheten i hjärt-kärlsjukdomar har sjunkit och att fler sjukdomar går att leva med längre. Samtidigt synliggör detta också att gruppen som har hemtjänst och som finns på särskilt boende över tid har ett allt större omvårdnadsbehov. Detta bekräftas också i nämndens egna mätningar inom verktyget Kuben som synliggör resursbehovet inom den kommunala hälso- och sjukvården.

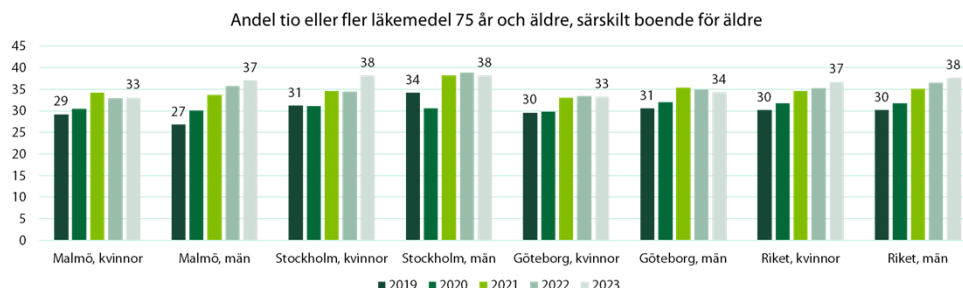

Källa: Läkemedelsregistret och Registret över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning, Socialstyrelsen.

Trenden i Malmö, de andra storstäderna och i riket som helhet är tydlig över tid och visar att andelen 75 år och äldre som har 10 eller fler läkemedel ökar för varje år mellan 2019 och 2023 inom hemtjänsten. Under samma tidsperiod har det också skett en förskjutning där en lägre andel av den äldre befolkningen har hemtjänst. Det kan alltså ha skett en förskjutning som innebär att de med färre läkemedel har hemtjänst i lägre utsträckning. Detta kan i sin tur bero både på att de inte har behov av hemtjänst i lika stor utsträckning, men kan också bero på högre tröskel i bedömningen av vem som har behov av hemtjänst. Troligtvis är resultatet av utvecklingen en kombination av båda faktorerna. Men utvecklingen visar att gruppen som numera har hemtjänst troligtvis i högre utsträckning har ett

mer omfattande vårdbehov jämfört med tidigare.

Inom särskilt boende ökar andelen både män och kvinnor som har 10 eller fler läkemedel över tid. I Malmö syns en relativt tydlig skillnad i utvecklingen över tid mellan könen där andelen ökat mer bland män jämfört med bland kvinnor. Dock är det totalt sett fler kvinnor som bor på särskilt boende.

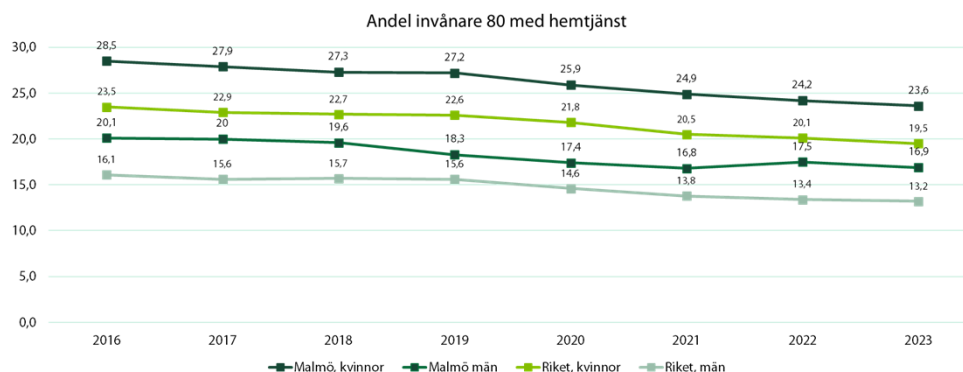
Källa: Läkemedelsregistret och Registret över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning, Socialstyrelsen.

Områdena låg inkomststandard, psykisk ohälsa och andelen med 10 eller fler läkemedel syftar till att ge en kompletterande bild av den äldre befolkningens förutsättningar som nämnden behöver arbeta med både enskilt, tillsammans med staden i övrigt och med andra aktörer. Det finns en mängd olika underlag och de ovan valda visar bara en liten del av förutsättningarna hos gruppen äldre Malmöbor som nämnden behöver ta hänsyn till och planera utifrån för att kunna ge vård och omsorg utifrån behov.²

Andel äldre med hemtjänst och särskilt boende över tid

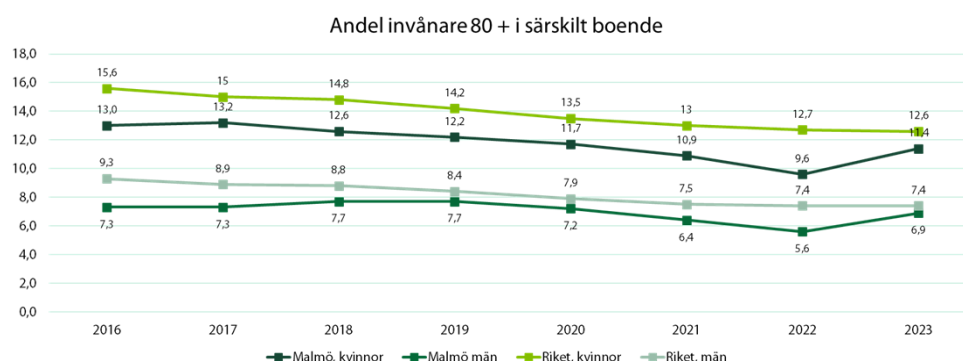
Utifrån Koladas statistik över utvecklingen av andelen invånare 80 år och äldre med hemtjänst och i särskilt boende syns både i Malmö och nationellt en tydlig nedåtgående trend över tid för båda könen. Andelen med hemtjänst i Malmö ligger över nivån för riket som helhet. Anledningarna till det kan vara flera och både handla om att behoven skiljer sig åt utifrån hälsa och socioekonomi, men även skillnader i hur riktlinjer är utformade och hur socialtjänstlagen tillämpas. Skillnader i möjligheterna till ett anpassat boende som stärker självständigheten kan också påverka behovet av hemtjänst.

² [Socialstyrelsens stöd för genomförande av lokala behovsanalyser inför ny Socialtjänstlag](#)

Källa: Kolada

Jämfört med andel av befolkningen som har hemtjänst gäller det omvända förhållandet inom särskilt boende. Malmö har en lägre andel av invånarna 80 år och äldre som bor på särskilt boende jämfört med riket som helhet. Men den nedåtgående trenden över tid är likartad för både Malmö och riket som helhet. Den högre andelen inom hemtjänst kan ha ett samband med den lägre andelen på särskilt boende. Konkret skulle detta innebära att personer stannar längre och troligtvis med mer omfattande insatser i sitt ordinära boende jämfört med riket, vilket i sin tur förklarar den lägre andelen i särskilt boende.

Källa: Kolada

De nedåtgående trenderna i kombination med utvecklingen av socioekonomiska faktorer, hälsfaktorer samt den förväntade framtida befolkningsutvecklingen med fler äldre visar på att hälsa-, vård- och omsorgsnämnden fortsatt behöver arbeta med förebyggande insatser för målgruppen både inom nämndens uppdrag och tillsammans med andra nämnder och offentliga aktörer.

Omvärldstrender

Nämnden ser att det framförallt är tre omvärldstrender som har stor inverkan på nämndens ansvarsområde. Ökad och flerdimensionell ojämlikhet, effektiviseringstryck i offentlig sektor och kompetensbrist i dubbel bemärkelse. För Malmös äldre befolkning handlar ökad och

flerdimensionell ojämlikhet (till exempel vad gäller utbildningsnivå, födelseland, boende, boendeplats, inkomster, ekonomi, tillgång till samhällsservice, påverkan av klimatförändringar) om att den segregerade staden även påverkar åldrandet och ålderdomen. Den nya socialtjänstlagen tydliggör dessutom att kommunen ska arbeta förebyggande, vilket synliggör nämndens behov av att säkerställa likvärdigheten i tillgång till både biståndsbedömda och inte biståndsbedömda insatser utifrån behov.

Effektiviseringstryck i offentlig sektor handlar om att kommunen befinner sig i en tid där resurserna ska räcka till fler och större behov. Risker som finns kopplat till trenden är att det blir ett allt för snävt fokus på den lagstadgade kärnverksamheten, att servicenivån sänks och att resurser enbart prioriteras till de allra största behoven och att övriga behov får stå tillbaka. Det finns också en risk att långsiktiga investeringar gällande förebyggande arbete får stå tillbaka till förmån för mer kortsiktiga lösningar. Samtidigt kan ett effektiviseringstryck också främja innovation, lärande och omställning till nya arbetssätt som under andra förutsättningar inte hade skett eller gått mycket långsamt.

Trenden tilltagande kompetensbrist i dubbel bemärkelse handlar om att det kommer stora pensionsavgångar samtidigt som nyutbildade inte matchar efterfrågan på arbetskraft. Därtill finns en konkurrens om de kvalificerade medarbetarna. Industri, handel, omsorg och hantverksbranscher är några sektorer som har stort behov av tekniskt och socialt kunnig personal. De flesta bristyrken kräver gymnasieutbildning, ofta mer. För individer med kortare utbildning är tillgången på jobb istället låg. Hård konkurrens gör att inte minst många utrikesfödda, med begränsade språkkunskaper i svenska och låg utbildningsnivå, står längre ifrån arbetsmarknaden. Utvecklingen med fler personer över 80 år sker samtidigt som gruppen i arbetsför ålder ökar i långsammare takt än den äldre befolkningen. Effekten av kompetensbristen kan vara att arbetsmiljön kan påverkas negativt genom högre belastning för de medarbetare som finns inom verksamheten. Vilket i sin tur kan påverka kvaliteten för Malmöbon. På sikt kan detta innebära att verksamhetens legitimitet urholkas hos både medborgare, arbetstagare, de som erhåller vård och omsorg och skattebetalare. Samtidigt kan trenden tillsammans med effektiviseringstryck i offentlig sektor å andra sidan gynna en snabbare omställning med förändringar och nytänkande som tidigare inte upplevts möjliga.

Organisatoriska förändringar och inriktningsbeslut

Samlad hemtjänst och hemsjukvård i staden

Enligt en överenskommelse mellan funktionsstödsförvaltningen och hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen under 2024 successivt tagit över utförandet av hemtjänst för personer som funktionsstödsförvaltningen har ansvar för enligt reglementet. För att möjliggöra en sammanhållen vård och omsorg för Malmöbon och skapa förutsättningar för arbete enligt Malmömodellen ska även kommunal hälso- och sjukvård i ordinärt boende för personer med hemtjänst utföras av hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen har i uppdrag att under 2025 utreda konsekvenser av

övertagandet utifrån kvalitet och effektivitet.

På sikt ska hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen även ta över utförandet av kommunal hälso- och sjukvård för andra grupper som funktionsstödsförvaltningen har ansvar för enligt reglementet. Det gäller personer med personlig assistans, ledsagning, avlösning och boendestöd. Inför övertagande av hälso- och sjukvård för dessa grupper finns flera utmaningar som behöver omhändertas, särskilt gällande delegering och lyftutbildning. Hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen kan inte säkerställa att personliga assistenter har kompetens att ta emot delegeringar eller utföra lyft. Resultatet av detta kan vara att legitimerad personal behöver utföra insatserna själva, vilket kan ha stor påverkan på hälso- och sjukvårdsverksamhetens ekonomi och kompetensförsörjning.

Kompetens och ledning

Äldreomsorgen, inte bara i Malmö utan även nationellt, har över tid haft utmaningar med att säkra sin kompetensförsörjning. Tillgången på personal är avgörande i en personalintensiv verksamhet som vård och omsorg är. Den kompetens som medarbetarna besitter är i sin tur avgörande för kvaliteten i verksamheten. Det handlar både om formell kompetens i form av att kunna utföra olika arbetsmoment och kompetens att möta varje person utifrån hans unika situation och förutsättningar. Kvaliteten för Malmöbon skapas till allra största del i mötet mellan nämndens medarbetare och Malmöborna de möter dagligen. Kompetensen hos medarbetarna närmast Malmöborna är därför en av de viktigaste faktorerna för att uppnå faktisk och upplevd kvalitet.

Behovet av kompetens finns både gällande undersköterskor, och inom de legitimerade yrkena så som sjuksköterska, fysioterapeut och arbetsterapeut. Allt eftersom antalet äldre blir fler och utvecklingen mot att flera vårdas hemma ökar också behovet av specialistkompetens inom olika områden inom den kommunala hemsjukvården. Under perioden januari till och med november 2024 var personalomsättningen 22,3 procent bland sjuksköterskor (2023: 23,7 procent). I faktiska tal innebär det att 93 sjuksköterskor (2023: 97 stycken) lämnade sina tillsvidareanställningar under året, varav 12 var pensionsavgångar (2023: 5 stycken). Samtidigt anställdes 102 nya sjuksköterskor (2023: 128 stycken). Utmaningen verkar till stora delar bestå i att behålla sjuksköterskorna. Nämndens arbete med att möta utmaningarna inom kompetensförsörjningen beskrivs närmare under kommunfullmäktigemålen.

Antalet medarbetare per chef har under lång tid varit ojämnt fördelat i staden där antalet medarbetare per chef är som högst inom vård och omsorg och förskola. Inom de tekniska och kulturella nämnderna är det ingen eller ytterst fåtal chefer som har över 30 medarbetare per chef. I hälsa-, vård- och omsorgsnämnden har 23 procent av cheferna 40 eller fler medarbetare. Dessa skillnader över staden sammanfaller också med skillnader i könsfördelningar mellan olika yrkesgrupper. Både vård och omsorg och förskola har i hög grad yrkesgrupper där kvinnor är i klar majoritet. Antalet medarbetare per chef påverkar flera olika förutsättningar i

arbetet både för cheferna och för medarbetarna. Chefers förutsättningar, kompetensförsörjning inklusive kompetensutveckling behöver länkas samman både med den kvalitet som skapas i mötet med Malmöborna, till vilken grad staden och nämnden upplevs som en attraktiv arbetsgivare för olika yrkesgrupper samt Malmöbornas likvärdiga tillgång till kvalitet i förhållande till vilka kommunala tjänster Malmöborn har behov av.

Digitaliseringens förutsättningar

Digitalisering pekas ofta ut som ett viktigt verktyg för att offentlig sektor ska klara framtidens utmaningar. I takt med att mer digital teknik implementeras behövs ett ökat fokus på infrastruktur och IT-säkerhet. För nämnden är det viktigt att staden säkerställer att infrastruktur som stödjer nämndens digitala utveckling inom viktiga områden finns på plats. Exempel på infrastruktur som idag saknas är plattform för e-tjänster som håller för sekretess samt en plan för hur mobiltelefoner som används i verksamheten ska bli mer användarvänliga och säkra. Nämnden ser även behov av sammanhållna och förutsägbara stödprocesser inom IT-säkerhet och att dessa är synkade mellan stadens nämnder. Frågor kring infrastruktur och IT-säkerhet behöver hanteras dels i staden för att säkerställa nuvarande och framtida behov, dels i nationella sammanhang för att leda till samsyn och gemensamma standarder. Ökad kunskap om den data nämnden genererar och hanterar samt hur den struktureras kommer vara viktigt för att i framtiden kunna nyttja den mer effektivt för att driva utveckling av nämndens verksamhet

Artificiell intelligens (AI) finns och används överallt idag, både i vår vardag och i vårt arbetsliv. Utvecklingen går snabbt och detta kommer innebära stora förändringar både för samhället i stort och för individer. AI kan ses som en del av digitaliseringen och en stor utmaning är att skapa en nyfiken men samtidigt medveten användning av AI. I nämnden hanteras bland annat skyddsvärd information och sekretessbelagda uppgifter, här behöver Malmö stad arbeta för att medvetandegöra och skapa förutsättningar för att användningen sker på ett klokt och rättssäkert sätt. Staden har tagit fram en vägledning (AI-vägledning) som är en bra start men den behöver kommuniceras ut och eventuellt kompletteras med en för nämnden egen vägledning för att tillvarata potential såväl som säkerhet och etiska perspektiv.

Strategier

Anhörigstrategi

Anhörigstrategin antogs av nämnden i juni 2023 och innehåller fyra utvecklingsområden: Ledning och styrning, kunskap och kompetens, samverkan och samordning samt tillgänglighet. Arbetet utifrån strategin löper under hela mandatperioden och för 2025 läggs särskilt fokus på de delar som är mest angelägna i respektive avdelning. Uppföljning sker till årsanalysen utifrån angivna önskade lägen i strategin.

Säkerhet och brottsförebyggande arbete

Nämnden har sökt statliga medel inom insatsen Kommuners hälso- och sjukvård och socialtjänst (KHOSS) även inför 2025, för att höja beredskapen inom nämnden. Detta ligger i linje med regeringsbeslut för att möta kommande lagkrav på beredskapsområdet. Med utgångspunkt i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser som redan gjorts inom säkerhet och beredskap kommer ett arbete ske för att stödja verksamheterna med att höja sin beredskap. Under 2025 kommer bland annat följande att genomföras:

- all personal kommer att ha tillgång till en digital utbildning kring beredskap för kriser och krig
- särskilt boende kommer att skapa och implementera kontinuitets- och avbrottsplaner för att hantera oönskade händelser och uppkomna bristsituationer
- alla fastigheter och verksamheter inom särskilt boende kommer att kartläggas med hänsyn till säkerhet och beredskap med stöd av säkerhetsfunktionerna i förvaltningen.

Brottsförebyggande arbete

Det utökade kommunala ansvaret kring det brottsförebyggande arbetet i form av kartläggning och behov av åtgärder samt samordning, utgör ett viktigt område för att säkra en god livskvalitet och ett tryggt åldrande i staden. Det brottsförebyggande arbetet behöver bidra till ökad trygghet för gruppen äldre Malmöbor i syfte att stärka självständigheten. Nämnden kommer fortsätta att utveckla sitt brottsförebyggande arbete tillsammans med etablerade aktörer inom området.

Nämndens prioriteringar

Förbättra brukarnas upplevelse av kvalitet i hemtjänsten genom att utveckla styrningen mot tillit och utan minutscheman

Nämnden prioriterar arbetet med att förbättra brukarnas upplevelse av kvalitet i hemtjänsten genom att utveckla styrningen mot tillit och utan minutscheman. Prioriteringen visas genom ett eget nämndsmål, se vidare under rubriken Plan för nämndsmål.

Välfärdsutveckling

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) pekar i sin rapport *Redo för framtiden (Rapport 2024:1)* på att deras undersökning visar att fyra av fem förväntar sig att äldreomsorgen år 2040 tillgodoser den äldre befolkningens behov i större eller åtminstone i lika stor utsträckning som i dag. Samtidigt säger många av de tillfrågade kommunerna att de bedömer att de själva inte klarar finansieringen av äldreomsorgen till år 2040, utifrån dagens finansieringsmodell och ekonomiska utveckling. Rapporten pekar också på att var fjärde av tillkommande helårsarbetare behövs i hälso- och sjukvården och äldreomsorgen fram till år 2040, vilket för äldreomsorgen innebär runt 70 000 helårsarbetande eller 91 000 sysselsatta i Sverige. Rapporten drar också slutsatsen att strategiskt förändringsarbete kan bidra

till kostnadsbesparande effektiviseringar, men också till kostnadsökningar. Men Vårdanalys menar att strategier för förebyggande arbete, välgrundade prioriteringar och utvecklad kompetensmix sällan är kostnadsdrivande. Att bristen på kompetens sammanfaller med ökningen av antalet äldre samtidigt som det verkar finnas relativt höga förväntningar på vad äldreomsorgen ska bistå med innebär en stor utmaning för äldreomsorgen.

Det finns ett antal områden som nämnden både själv och tillsammans med andra nämnder har rådighet att påverka för att möta ovan beskrivna utveckling. Det handlar dels om att arbeta för att öka antalet friska levnadsår hos befolkningen och därigenom senarelägga behovet av vård och omsorg, dels om att vara en attraktiv arbetsgivare för att säkerställa kompetensförsörjningen och sist, men inte minst, att använda teknologin för att dra bättre nytta av medarbetares kompetens och öka självständigheten hos äldre. Under nämndens prioriteringar beskrivs olika områden som nämnden valt att prioritera för att på bästa sätt möta framtidens utveckling. Kompetensförsörjning redovisas dock under angivet kommunfullmäktigemål.

Nämndens prioriteringar handlar till stor del om att arbeta aktivt för att motverka skillnader mellan olika grupper med exempelvis sämre hälsa eller med risk för sämre hälsa samt för grupper som av olika anledningar möter hinder att ta del av nämndens verksamhet. Områdena under nämndens prioriteringar är nära sammanflätat med dels intentionerna i den nya socialtjänstlagen, implementeringen av stadens policy för mänskliga rättigheter och arbetet inom omställningen till nära vård.

Arbete med den nya socialtjänstlagen

Den 1 juli 2025 träder den nya socialtjänstlagen i kraft. Lagens intentioner kan sammanfattas till en hållbar socialtjänst som utgår från ett förebyggande perspektiv, är lätt tillgänglig samt kunskapsbaserad utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden arbetar för att bedriva en socialtjänst i linje med intentionerna. Inför att lagen träder i kraft kommer hälsa-, vård- och omsorgsnämnden genomföra läges- och behovsanalyser som avser synliggöra var nämnden behöver stärka sitt arbete än mer för att bedriva en socialtjänst i linje med den nya lagen. Nämnden kommer även att genomföra utbildningsinsatser för medarbetare som berörs.

Förvaltningen har tagit fram en förvaltningsplan som ska ge en tydlig riktning för hur förvaltningen ska hantera och förbereda sig för framtidens utmaningar, samtidigt som den avser skapa ett systematiskt och långsiktigt arbetssätt genom tydliga prioriteringar. Prioriteringarna handlar bland annat om en förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst. Tillsammans med detta har nämnden tagit fram nya riktlinjer för biståndsbedömning som syftar till en mer hållbar och tillgänglig socialtjänst genom till exempel insatser utan biståndsbedömning.

Omställning av arbete inom avdelningen för myndighet

Med anledning av intentionerna i den nya socialtjänstlagen, kommer myndigheten behöva ställa om sitt arbete till ett mer förebyggande förhållningssätt, som utgår ifrån individens behov och tidigt stärker den enskildes egna förmågor. Under 2025 kommer myndighetsavdelningen därför att fokusera på att utveckla och stärka biståndshandläggarnas profession. Detta kommer bland annat att ske genom det strukturerade implementeringsarbetet av nya riktlinjer, samt genom handledningstillfällen i sektionerna. Förutom detta, kommer avdelningen under 2025 även behöva genomföra en del praktiska förberedelser. Detta innefattar bland annat en översyn av styrdokument, rutiner och tekniska anpassningar i verksamhetssystemet.

Fler friska levnadsår

Nämnden arbetar med såväl primär som sekundär prevention i syfte att främja antalet friska levnadsår, bibehålla hälsa och minska effekter av ohälsa. En del av arbetet handlar om att skapa förutsättningar för att uppnå kvalitet, detta kan vara framtagande av riktlinjer kring specifika områden inom exempelvis fallförebyggande arbete och andra delar kan vara registrering i kvalitetsregister eller samarbetsformer mellan organisationer och professioner. Ytterligare delar som ger förutsättningar för kvalitet i arbetet med att ytterst skapa fler friska levnadsår är olika typer av certifieringar så som stjärnmärkning eller HBTQI-certifiering, för att ytterligare förbättra bemötandet av olika grupper inom nämndens verksamhet. Nämndens konsultativa kompetenser inom demens, anhörigstöd, psykiatri och diabetes utgör stöd till nämndens olika verksamheter och bidrar till att öka likvärdigheten över staden utifrån olika gruppers behov av vård och omsorg.

Nämnden utforskar möjligheter till socialt utfallskontrakt³ samt hur arbetet med att förebygga diabetes kan stärkas tillsammans med andra nämnder och aktörer inom ramen för Cities for better health. Detta arbete fortlöper under 2025 och framåt. Stadens medlemskap i WHO:s nätverk för åldersvänliga städer tillsammans med nämndens förebyggande arbete och deltagande i bostadsförsörjningsarbetet förväntas ytterligare stärka äldre Malmöbornas möjligheter att åldras självständigt.

Nya arbetssätt för att skjuta upp behovet av hemtjänst

Syftet med att ta fram ett nytt arbetssätt för att skjuta upp behovet av hemtjänst är att hjälpa Malmöborna att klara sig själva längre, genom att ge dem individuellt utformat stöd och hjälp till självhjälp. Förvaltningen behöver anpassa stödet som erbjuds Malmöborna efter hur framtiden ser ut. Antalet äldre ökar kraftigt samtidigt som det blir svårare att hitta personal. Därför behöver förvaltningen arbeta på nya sätt så att hjälpen går till de som behöver den samt att medarbetares kompetens används rätt. Förvaltningen kommer att kartlägga målgruppen som bedöms behöva hemtjänstinsatser

³ I ett socialt utfallskontrakt går parter från olika sektorer samman för att med gemensamma krafter adressera en specifik samhällsutmaning, och en del av ersättningen för arbetet binds upp mot uppnådda mål.

om inte förebyggande insatser sätts in i rätt tid.

Ofrivillig ensamhet

Delaktighet i samhället kan vara avgörande för vårt psykiska välbefinnande. När arbetslivet avslutas finns en ökad risk för att sociala sammanhang minskar. Upplevd ofrivillig isolering kan påverka livskvaliteten negativt och medföra hälsoproblem, både fysiska och psykiska. Forskning visar att ofrivillig ensamhet är en lika stor hälsorisk som rökning och övervikt. Under 2025 planerar avdelningen för hälsa och förebyggande att utforska nya arbetssätt och öppna insatser för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre Malmöbor.

Fingermodellen

Som en del i nämndens arbete i att erbjuda Malmöbon hjälp till självhjälp kommer avdelningen för hälsa och förebyggande att utforska möjligheterna att arbeta med "fingermodellen". Modellen syftar till att minska risken för kognitiv svikt/demenssjukdomar hos äldre genom att främja en hälsosam livsstil. Modellen bygger på forskning och kombinerar fem livsstilsfaktorer för bästa effekt. De fem livsstilsfaktorerna är: hjärt- och kärl, fysisk aktivitet, kost, social samvaro, och kognitiv träning. Modellen betonar individens roll i att skapa en personlig livsstilsplan, samtidigt som den lyfter vikten av motivation och socialt stöd. Avdelningen för hälsa och förebyggande kommer under 2025 tillsammans med andra aktörer undersöka möjligheterna att arbeta efter modellen i syfte att skapa fler friska levnadsår för gruppen äldre Malmöbor.

UPPDRAG

Seniorens hus

Den nya socialtjänstlagen, intentionerna i nära vård, behovet av att tydligare omsätta stadens MR-policy, stadens ambition att stärka den lokala utvecklingen samt slutsatserna i utförda jämlikhetsanalyser pekar samtliga mot att nämndens verksamhet i högre utsträckning behöver närma sig Malmöbon där hen är. Konceptet Seniorens hus ger möjligheten att kombinera flera av dessa delar och skulle dessutom ge äldre Malmöbor en väg in. Seniorens hus som arbetsmodell finns idag på mötesplatserna Tuppen på Ribersborg och på Seniorum i Rosengård. Men ingen av mötesplatserna är samlokaliserade med någon vårdcentral eller annan aktör så som konceptet förespråkar för att vara just en ingång.

Seniorums lokaler i Rosengård har idag brister utifrån både lokalisering och storlek vilket begränsar verksamhetens möjligheter i stor utsträckning. Nämnden ger därför förvaltningen i uppdrag att ta fram ett eller flera förslag på ny lokalisering för Seniorum i Rosengård i syfte att på sikt kunna implementera konceptet Seniorens hus i Rosengård. Förvaltningen får även i uppdrag att om möjligt inkludera aktuella parter i arbetet tidigt i processen för att öka möjligheterna till samlokalisering. Erfarenheter och åsikter från seniorer i boendes i området ska även inkluderas i arbetet. Åtterrapportering kring förslag på ny framtida lokalisering och status på uppdraget sker löpande samt vid årsanalys och slutrapporteras senast till 2026. Framtida byte av lokal ska inte innebära att verksamheten står utan lokal varken

under utredningstiden eller fram till dess att flytt är möjlig.

Tillgänglig äldreomsorg

Att Malmöbon förstår vilka rättigheter och möjligheter som finns inom nämndens ansvarsområde och verksamheter är särskilt viktigt för att säkra likvärdiga förutsättningar för att åldras med fler friska levnadsår.

Tillgänglighet i bred bemärkelse är därför ett av flera viktiga utvecklingsområden för nämnden att arbeta vidare med både utifrån att leva upp till stadens policy för mänskliga rättigheter och utifrån den nya socialtjänstlagen. För Malmöbon, oavsett förutsättningar, ska det vara enkelt att komma i kontakt med nämndens verksamheter och förstå sina rättigheter. Olika tillgång till äldreomsorg riskerar att spåda på ojämlikheter mellan olika grupper. För att säkerställa likvärdig tillgänglighet behöver nämnden utarbeta fler sätt att komma i kontakt med förvaltningen och dess verksamheter. Detta inkluderar också att ta fram fler sätt att förmedla vilka rättigheter som Malmöbon har.

Nämnden kommer under 2025 fortsätta att utforska möjligheterna att införa en digital hantering av ansökan av trygghetslarm genom en e-tjänst, vilket syftar till att öka tillgängligheten för Malmöbon. En sådan förändring syftar ytterst till att förenkla ansökningsförfarandet för Malmöbon, men även till att bättre nyttja kompetensen hos myndighetens biståndshandläggare, som då kan lägga mer tid på ärenden av mer komplex karaktär.

Kvalitets- och verksamhetsutveckling

Integrerade gruppboendeplatser

I samarbete mellan avdelningen för myndighet och kommer avdelningen för särskilt boende kommer möjligheten att integrera gruppboendeplatser på nuvarande vårdboendeplatser utredas. Syftet är att kunna öka verksamhetens flexibilitet och möta Malmöbornas behov. Under 2025 ska integreringen prövas i liten skala och utvärderas kontinuerligt innan det eventuellt breddinförs.

Resursmodellen

Arbetet med resursmodellen kommer under 2025 att fortsätta implementeras och fördjupas i samtliga hemtjänstenheter. Arbetssättet innebär att medarbetare i hemtjänsten en viss tid av sin arbetstid är flexibel att vara resurser i andra delar av verksamheten i syfte att kunna täcka frånvaro. Inom hemsjukvården har verksamheten dagliga morgonmöten där patientärenden vid frånvaro omfördelas efter behov.

Genom fortsatt arbete med resursmodellen förbättras lag- och sektionskontinuiteten vilket skapar förutsättningar för tryggare brukare och patienter och en bättre arbetsmiljö för medarbetarna. Genom färre timanställda, minskad övertid och en ökad grundbemanning skapas också bättre förutsättningar att utföra en vård och omsorg av god kvalitet.

Malmömodellen för kontinuitet

Arbetet med implementeringen av Malmömodellens alla delar kommer under 2025 att fortsätta förfinas och fördjupas. Modellens struktur är sedan två år införd i alla hemtjänstenheter. Fortsatt arbete kommer att göras under det kommande året med att stärka och förtydliga uppdraget som fast omsorgskontakt, brukarens delaktighet och omvårdnadslagets gemensamma planering och arbete. Samt arbete med att fördjupa hemtjänstkoordinatorernas arbete avseende en optimal planering av de beviljade insatserna i nära samspel med omvårdnadspersonalen. Arbetssättet leder till ökad trygghet i relationen mellan fast omsorgskontakt och brukare/anhöriga och till medarbetare som får ett ökat ansvar och rådgivning över sitt arbete.

Tvärprofessionellt arbetssätt

Under 2025 fortsätter arbetet med att utveckla det tvärprofessionella arbetssättet i hela avdelningen för ordinärt boende. Under 2024 har breddutbildning gjorts inom ramen för kvalitetsregistret Senior alert och under 2025 kommer etablering och fördjupning av arbetssättet med kvalitetsregistret att fortsätta. Detta är något som kräver samordning och samarbete mellan de olika yrkesprofessionerna i hemtjänst och hemsjukvård och förväntas stärka och utveckla det tvärprofessionella teamarbetet. Genom att arbeta tvärprofessionellt och genom att tillvarata varandras kompetens, fylls hela människans samlade behov inklusive det förebyggande. Med ett tvärprofessionellt arbetssätt ökar möjligheterna för brukaren/patienten att vara delaktig i hela sin vård och omsorg.

Riktlinjer för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen

Biståndshandläggarna har ett särskilt ansvar för att de resurser som följer med beslut och verkställighet av insatser används på ett väl avvägt sätt. För att de offentliga medlen ska räcka till den ökande andelen äldre krävs delvis andra arbetssätt inom myndighetsutövningen. Givna förhållningssätt behöver utmanas både avseende praxis och juridik men också i form av annan metodik för att möta behov tidigt och stärka det friska i syfte att fördröja insatser. Mot bakgrund av detta har avdelningen arbetat fram nya riktlinjer, och kommer under 2025 att arbeta med en stegvis implementering av dessa.

Avgifter

Under 2025 kommer myndighetsavdelningen att fokusera på hur brukaravgifterna ska kunna kvalitetssäkras och utvecklas över tid. Arbetet med avgifter är särskilt aktuellt under 2025, då dessa kommer att behöva anpassas till förändringar utifrån nya riktlinjer för biståndsbedömning enligt SoL. Avdelningen kommer även att fokusera på att säkerställa former för kontrollarbete i systemet, samverkan med andra aktörer och analys, i syfte att säkerställa rätt avgifter till Malmöbon.

Trygg och säker demensvård

Många äldre Malmöbor har demenssjukdom eller kognitiv svikt. För att kunna ge en god vård och omsorg till dessa brukare satsar avdelningen särskilt boende på att utbilda fler stjärninstruktörer för att upprätthålla

stjärnmärkningen, fortsätta med breddinförandet av terapeutiskt möte med aggression (TERMA) och anställa enligt befattning specialistundersköterska i demens för att öka kompetensen inom avdelningen.

Inom avdelningen ordinärt boende fortsätter under 2025 arbetet med att utbilda alla medarbetare, både inom hemtjänst och hemsjukvård, inom TERMA. Under 2025 fortsätter även arbetet med första hjälpen psykisk hälsa. Syftet med utbildningarna är bland annat att rusta personalen för att bättre kunna möta behoven hos brukare inom funktionsstödsnämnden som nu hälsa-, vård- och omsorgsnämnden utför insatser för. Inom ordinärt boende fortsätter även handledning och utbildning från konsultativa psykiatrijuksköterskor under 2025.

Moderna och tillgängliga system samt utveckling av välfärdsteknik

I mätningar som genomförts inom resursverktyget KUBEN framgår det tydligt att en viktig åtgärd för att frigöra tid hos bland annat legitimerad personal är tillgång till effektiva och ändamålsenliga verksamhetssystem. Ett arbete kommer startas upp under 2025 med långsiktig målsättning att nämndens medarbetare ska ha tillgång till ändamålsenliga verksamhetssystem inom ramen för både socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. För att uppnå målsättningen krävs ett förarbete i flera delar som bland annat omfattar att nämndens verksamheter behöver identifiera och möjliggöra att nyckelkompetens kan frigöras för att arbeta med de verksamhetsnära processerna för att kartlägga nuvarande och framtida verksamhetsbehov. Som en del av detta behöver även ett utredningsarbete kring nämndens målbild för digital tillgänglighet och digitala kontaktytor genomföras för att säkerställa att dessa behov också tas i beaktande.

Samtidigt behöver en organisation för hanteringen av kommande upphandling sättas upp som klarar att driva arbetet framåt. Detta arbete kommer hanteras gemensamt mellan de tre sociala nämnderna med en gemensam projektorganisation.

Tidsaspekten för arbetet kommer sträcka sig över innevarande och kommande mandatperiod där flera parallella och komplexa arbetsprocesser behöver hanteras samtidigt. Detta kommer innebära ökade kostnader under ett flertal år där en del av kostnaderna kommer utgöras av personalkostnader för ökad bemanning för att nämndens verksamheter ska kunna frigöra nyckelkompetens under arbetets gång samt dubbla systemkostnader i en övergångsperiod på möjligen ett par år.

Välfärdsteknik inom särskilt boende

Avdelningen för särskilt boende har under 2024 tagit fram en färdplan för att testa nya arbetssätt med digitalisering och välfärdsteknik som verktyg. Under 2025 kommer avdelningen utforska och prova olika välfärdstekniska lösningar. Arbetet med de olika lösningarna kommer utvärderas kontinuerligt under året. Som en del av arbetet kommer två boenden att prova sensorteknik som ett nytt arbetssätt.

Utvecklingsarbete för att stärka det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter

Malmö stads kommunfullmäktige antog 2022 "Policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet". I det här avsnittet beskrivs nämndens utvecklingsarbete för att stärka det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter.

Utvecklingsarbete för att stärka det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter i äldreomsorgen handlar om att ge Malmöborna tillgång till stöd och service utifrån deras individuella förutsättningar, rättigheter och behov. Exempel på rättigheter som är särskilt relevanta för äldreomsorgen är rätten till värdighet, rätten till delaktighet, rätten till självbestämmande, rätten till privatliv och kroppslig integritet och rätten till icke-diskriminering. Dessa rättigheter blir särskilt viktiga i äldreomsorgen, där många Malmöbor befinner sig i en sårbar position till följd av hälsotillstånd, funktionsnedsättningar eller beroende av stöd.

Samtidigt är äldreomsorgen präglad av unika utmaningar som kräver särskild uppmärksamhet. Ålderism, som handlar om fördomar och diskriminering på grund av ålder, är en av de mest utbredda formerna av diskriminering och kan påverka äldre personers rättigheter negativt. Ålderism kan exempelvis bidra till att äldre inte ses som fullvärdiga rättighetsbärare, vilket riskerar att minska deras inflytande över omsorgens utformning och kvalitet. Genom att identifiera och motverka ålderism i äldreomsorgen kan verksamheterna bli bättre på att säkerställa rättigheter som värdighet och självbestämmande för äldre personer. Att stärka det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter i äldreomsorgen skapar bättre förutsättningar för att möta dessa utmaningar.

För att stärka det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter ska nämndens processer för styrning och verksamhetsuppföljning vidareutvecklas med fokus på integrering av rättighetsperspektivet i ordinarie styrsystem och kvalitetsarbete. Detta inkluderar att integrera MR-policyns vägledande principer i ordinarie styrsystem, vidareutveckla stödstrukturer och kompetensutveckla nyckelpersoner.

Rättighetsbäraren i fokus i styrning och ledning

En central princip för ett rättighetsbaserat arbetssätt är att sätta individens rättigheter i främsta rummet. För att säkerställa att Malmöborna och deras rättigheter står i fokus ska policyns vägledande principer integreras i förvaltningens intern kontrollplan och avdelningarnas verksamhetsplanering (avdelningsplaner eller likvärdigt styrdokument). Detta innebär att principerna synliggörs, konkretiseras och görs uppföljningsbara. Hur principerna har synliggjorts och bidrar till att stärka rättigheterna för Malmöborna ska följas upp inom ramen för ordinarie mål- och uppföljningsprocesser.

Genom att integrera principerna i förvaltningens systematiska arbete skapas en tydligare koppling mellan verksamhetens insatser och Malmöbornas rättigheter. Det innebär exempelvis att äldreomsorgen kan arbeta mer aktivt för att säkerställa rätten till exempelvis värdighet, självbestämmande och delaktighet. Uppföljning inom ramen för ordinarie mål- och uppföljningsprocesser säkerställer att arbetet med mänskliga rättigheter inte blir en parallell process, utan en integrerad del av förvaltningens kärnverksamhet. Detta stärker transparensen och ansvarstagandet gentemot Malmöborna.

Hållbara stödstrukturer

En hållbar stödstruktur är en viktig förutsättning för att implementeringsarbetet blir systematiskt och en naturlig del av styrning, ledning och verksamhetsutveckling. För att stärka det systematiska arbetet i ordinarie processer ska befintliga lednings- och stödstrukturer vidareutvecklas genom tydligare uppdrag, rollfördelning och kompetensutveckling. Det innefattar att förvaltningsledningen har ett uttalat övergripande ansvar att MR-policyn blir en naturlig del av det ordinarie styrsystemet. Därtill ska den befintliga stödstruktur som finns genom förvaltningens forumet Navet vidareutvecklas genom att Navet ges i uppdrag att fungera som en central stödfunktion för förvaltningsledning och verksamheter i arbetet med att integrera MR-policyn i ordinarie kvalitetsarbete och styrsystem. En sådan struktur och systematik förväntas leda till bättre förutsättningar att forma en äldreomsorg som är mer tillgänglig, förebyggande och rättighetsbaserad. Stödstrukturen är därmed inte bara en administrativ åtgärd utan också ett verktyg för att integrera mänskliga rättigheter i ordinarie arbete. Stödstrukturen ska fungera som en plattform för att säkerställa att de vägledande principerna integreras i verksamhetsstyrning, planering och uppföljning. Med en tydligare stödstruktur blir det möjligt att arbeta systematiskt och långsiktigt med MR-policyn utifrån tydligare roller, ansvar och resurser. Stödstrukturen säkerställer att arbetet med policyn inte sker i parallella system utan som en integrerad och självklar del av verksamhetens kärnprocesser.

Kunskap som förutsättning för systematiskt arbete

Kunskap är en grundläggande förutsättning för att kunna arbeta systematiskt med mänskliga rättigheter. För att omsätta mänskliga rättigheter i praktiken krävs förståelse för de rättsliga ramverken, vägledande principer och lokala behov. I rapporter från SKR betonas betydelsen av att stärka kunskapen om rättighetsbaserat arbete i kommunala verksamheter som en nyckelfaktor för framgångsrik implementering.

Kunskap behövs på flera nivåer, både i ledningen för strategiskt arbete och hos medarbetare för att kunna tillämpa rättigheter i det dagliga arbetet. Både offentliga rapporter och forskning påvisar samband mellan kvalitativa brister inom äldreomsorgen och bristande kompetens bland personalen. Samtidigt betonar regeringen i sin strategi för mänskliga rättigheter att stora yrkesgrupper inom offentliga verksamheter ofta saknar kunskap om mänskliga rättigheter eftersom det vanligtvis inte ingår i utbildningen. Det kan därför antagas att det finns ett kunskapsgap inom äldreomsorgen

generellt. För att säkerställa ett rättighetsbaserat arbete i äldreomsorgen krävs därför en kombination av kompetenshöjning och hållbara stödstrukturer. Då det är både ekonomiskt och praktiskt utmanande att utbilda samtliga medarbetare och chefer bedöms en hållbar lösning vara att stärka kompetensen i befintliga stödstrukturer så att dessa fungerar som katalysatorer som sprider kunskap, stöder verksamheterna och följer upp arbetet på ett systematiskt sätt.

Förvaltningsledning, tillsammans med de medarbetare som är involverade i budget- och uppföljningsprocessen, ska därför delta i kompetenshöjande insatser kopplat till rättighetsarbetet. Med kompetenshöjande insatser och stöd kan organisationen bli bättre på att identifiera brister och risker och utveckla åtgärder som ger reell effekt för individers livsvillkor. Att investera i kunskap förväntas leda till att äldreomsorgens verksamheter utvecklas med utgångspunkt i mänskliga rättigheter och bättre kan möta individers rätt till exempelvis värdighet, självbestämmande och delaktighet.

Plan för kommunfullmäktigemål

Kommunfullmäktiges mål i budgeten ska bidra till en effektiv styrning och god ekonomisk hushållning. Målen är långsiktiga och gäller för innevarande mandatperiod. De anger ett fåtal utvecklingsområden för hela staden där nämnder och styrelser behöver kraftsamla för att åstadkomma en tydlig förflyttning.

Utpekade nämnder ansvarar för att planera bidrag för de kommunfullmäktigemål som de omfattas av. Nämnden ska även övergripande beskriva hur bidragen ska följas upp. Planeringen ska beskriva hur bidragen förväntas leda till förflyttning mot kommunfullmäktigemålen, för året och mandatperioden.

Målområde - En attraktiv stad för arbete och hållbar tillväxt

Kommunstyrelsen ges, i samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden och andra berörda nämnder, i uppdrag att utreda hur kommunens arbetsmarknadsinsatser mer strategiskt kan användas för att lösa aktuella och framtida utmaningar inom kommunens kompetensförsörjning

Kommunstyrelsen tar tillsammans med arbetsmarknads- och socialförvaltningen fram ett förslag på upplägg av utredningen. Uppdraget återrapporeras i samband med årsanalysen.

Nämnden ser en risk med att länka samman arbetet med kompetensförsörjning inom vård och omsorg med olika typer av arbetsmarknadsinsatser då det skulle kunna innebära att antalet och andelen vårdbiträden ökar. Fler vårdbiträden skulle innebära att nämnden inte lever upp till lagkravet kring fast omsorgskontakt enligt socialtjänstlagen. Lagen anger att alla som har insatser från hemtjänsten ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövligt. Lagen anger också att bara den som har titeln undersköterska får vara fast omsorgskontakt. För att den som är omsorgskontakt ska kunna utföra sitt arbete på ett sätt som är tryggt och säkert behövs de centrala förmågor och kunskaper och den kompetens som motsvarar en undersköterskas.

Nämnden ser positivt på att undersöka möjligheter kopplat till personer som har en utländsk legitimation men som saknar tillräckliga kunskaper i svenska språket för att kunna arbeta inom sin profession. Dels hur det skulle kunna ske en validering, dels hur språket skulle kunna utvecklas för att personerna ska kunna bli anställningsbara. Andra exempel som nämnden ser positivt på är exempelvis arbeten som skett i andra länder

med fokus på att personer med utbildning inom andra områden och som inte längre kan arbeta kvar har fått möjlighet att omskola sig till undersköterska för att sedan kunna ta anställning inom äldreomsorgen.

Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen

Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030

Kommunfullmäktigemålet bidrar i huvudsak till följande Agenda 2030-mål:

- 1 Ingen fattigdom
- 6 Rent vatten och sanitet för alla
- 11 Hållbara städer och samhällen
- 13 Bekämpa klimatförändringarna
- 14 Hav och marina resurser
- 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Planeringskommentar

Nämnden tar tillvara resultatet ifrån nedanstående genomlysning och annan kunskap som framkommer inom ramen för klimatomställning Malmö i planeringen av det fortsatta arbetet för att minska sina utsläpp. Det bidrar i sin tur till att Malmö stad kan nå målet att bli en klimatneutral stad till 2030.

Nämnden kommer att följa miljönämndens ansvar med att ta fram en metod för mätning av matsvinn, vilket tas upp som en del i färdplan för nettonoll samt avfallsplanen.

Planering för året

Socialförvaltningarnas och miljöförvaltningens genomlysning

Nämnden kommer i samarbete med miljönämnden och övriga socialnämnder färdigställa genomlysningen som görs av nämndens verksamheter för att identifiera vilka effektiva och värdeskapande åtgärder som bör prioriteras i det fortsatta arbetet för att göra förflyttningar i enlighet med stadens miljöprogram. Genomlysningen utgår från de prioriterade områdena i färdplanen för nettonoll och tar avstamp i de utsläppsprofiler som miljönämnden har tagit fram för stadens nämnder genom en klimatspendanalys.

Utsläpp från resor

Nämnden ska prioritera hållbara resor och transport samt åtgärder som minskar koldioxidutsläppen från transporter. Ett sätt för nämnden att påverka sina växthusgasutsläpp är genom val av transporter. Stora delar av medarbetarna i nämndens verksamhetsområden rör sig redan med cykel, till fots eller genom kollektivtrafik. Ambitionerna är att bibehålla och fortsatt

stödja val av miljövänliga resealternativ. Nämnden arbetar efter av kommunfullmäktige beslutad och gällande resepolicy.

Utsläpp från mat

Nämnden kommer att fortsätta att arbeta för att inköpen och hanteringen av mat sker hållbart. Nämnden deltar i ett arbete tillsammans med miljönämnden, servicenämnden, förskolenämnden och kommunstyrelsen med att ta fram stöddokument för alla förvaltningar i Malmö som köper in, tillagar och serverar mat. Detta ska fungera som ett stöd för hållbar mat och hållbara måltider i Malmö stad.

Nämnden fortsätter arbetet med att planera menyer utifrån brukarnas önskemål, näringsbehov, inköpsregler, avtal och miljömål. Målet är att maten ska bli uppäten, vilket dels leder till ökat välbefinnande, hälsa och god omvårdnad för brukarna, dels till minskat matsvinn. Nämnden kommer att följa upp olika insatser inom detta område kvalitativt.

Indikatorer utsläpp från resor:

- antal kilometer resta med flyg
- antal flygresor till Stockholm
- sträcka tågresor
- andel kommunala miljöfordon
- växthusgasutsläpp från fordonsbränsle.

Indikatorer utsläpp från mat: arbetet följs upp kvalitativt. Detta kan komma att kompletteras med kvantitativa indikatorer senare under mandatperioden.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering

Kommunfullmäktigemålet bidrar i huvudsak till följande Agenda 2030-mål:

- 7 Hållbar energi för alla
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- 13 Bekämpa klimatförändringarna

Planeringskommentar

Slutsatser utifrån förväntat samarbete under 2025 kan komma att påverka valet av indikatorer under resterande del av mandatperioden.

Planering för året

Nämnden följer stadens övergripande arbete utifrån beslutat miljöprogram, energistrategi och att en koldioxidbudget ska inarbetas i Malmö stads ordinarie budgetstruktur. Vidare ska Malmö försörjas till 100% av återvunnen och förnybar energi till år 2030 och arbetet med solcellsnorm på

kommunens fastigheter ska fortsätta.

Då nämnden inte äger de fastigheter inom vilka verksamheten bedrivs, kommer nämnden att följa de initiativ som tas av berörda nämnder och aktörer. Nämnden verkar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering genom att delta i samverkansforum för gröna avtal och mer energieffektiva lokaler som ansvariga nämnder för fastighetsfrågor och hyresavtal samordnar. Nämnden ska ta del av den utveckling som sker i form av uppföljning av gröna hyresavtal.

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

Kommunfullmäktigemålet bidrar i huvudsak till följande Agenda 2030-mål:

- 1 Ingen fattigdom
- 2 Ingen hunger
- 3 God hälsa och välbefinnande
- 5 Jämställdhet
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 10 Minskad ojämlikhet
- 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Planeringskommentar

Målet om en god arbetsmiljö och trygga anställningar är tätt sammankopplat med målet om en god kompetensförsörjning. Framsteg i kompetensförsörjningsarbetet är en viktig del i säkerställandet av en god arbetsmiljö. På samma sätt leder ett framgångsrikt systematiskt arbetsmiljöarbete till positiva effekter på kompetensförsörjningen genom att skapa förutsättningar för att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och inkludera medarbetare.

Planering för året

Nämndens arbetsmiljöarbete ska präglas av systematik, aktiva åtgärder och fokus på friskfaktorer. Arbetssättet ska förflyttas till att bli mer förebyggande och främjande.

Systematiken i processen för arbetslivsinriktad rehabilitering ska utvecklas. Arbetet med rehabilitering ska vara aktivt och proaktivt.

Det höga antalet medarbetare per chef i stora delar av nämndens verksamhet medför konsekvenser för chefers förutsättningar, medarbetarnas arbetssituation och verksamhetens kvalitet. Nämnden ska, med hänsyn till verksamheternas specifika förutsättningar, påbörja arbetet med att förändra chefstätheten med stadens mål att ingen chef har fler än

30 medarbetare år 2030.

Ledarskapsmodellen utvecklande ledarskap ska genomsyra organisationen. Chefer utbildas i modellen inom ramen för stadens satsning på chefsförsörjning. För att skapa förutsättningar för ett utvecklande ledarskap ska nämnden även utbilda enhetschefer i indirekt ledarskap.

Nämndens indikatorer för att vara en inkluderande och attraktiv arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Nämnden ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete som är ändamålsenligt och anpassat efter verksamhetens förutsättningar och behov.

Förväntade effekter är en organisatorisk och social arbetsmiljö som möjliggör att så många som möjligt kan arbeta utifrån sina individuella förutsättningar, att skador och ohälsa motverkas samt att förutsättningar skapas för en god lärandemiljö på arbetsplatserna.

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet sker årligen kvalitativt på förvaltningsnivå och redovisas i väsentliga delar i årsanalys.

Chefers förutsättningar

Chefers förutsättningar ska stärkas under mandatperioden.

Förväntade effekter är en successivt lägre chefsomsättning, färre chefer med fler än 30 medarbetare, samt en positiv förflyttning av chefers upplevelser av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Uppföljning redovisas i delårsrapportering och årsanalysen.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder

Kommunfullmäktigemålet bidrar i huvudsak till följande Agenda 2030-mål:

- 1 Ingen fattigdom
- 3 God hälsa och välbefinnande
- 4 God utbildning för alla
- 5 Jämställdhet
- 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- 10 Minskad ojämlikhet
- 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Planeringskommentar

Nämnden har i likhet med övriga välfärdssektorn stora kompetensförsörjningsutmaningar, inte minst vad gäller legitimerad personal och undersköterskor. Positiva förflyttningar i nämndens stora yrkesgrupper har en stor påverkan på kommunfullmäktigemålet. Målet har stora beröringspunkter med målet om attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa god arbetsmiljö och trygga anställningar. Viktiga delar av arbetet med att säkerställa kompetensförsörjningen sker även fortsättningsvis i samverkan med andra aktörer både utanför och inom Malmö stad, exempelvis gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen.

Planering för året

Nämnden har fokus på att stärka den formella kompetensen bland omvårdnadspersonalen. Nämnden ska intensifiera arbetet med kartläggning av individuell kompetens i syfte att vidta rätt kompetensutvecklingsinsatser.

Rekryteringsprocessen har utvecklats och fokus under året är att optimera och implementera.

Extern bemanning ska minska och hyrstopp införs med undantag för bemanningskritiska perioder under sommaren och vid extraordinära händelser.

Nämndens indikatorer för att säkerställa en god kompetensförsörjning och samarbete mellan nämnder

Sjuksköterska

Nämnden ska arbeta för en god kompetensförsörjning av sjuksköterskor. Förväntade effekter är bland annat minskat behov av extern bemanning, minskad personalomsättning och låg andel övertidsarbete för ordinarie personal. Uppföljning sker till delårsrapportering och årsanalys.

Undersköterska

Antalet tillsvidareanställda undersköterskor i förhållande till antalet vårdbiträden behöver öka, dels som en följd av den demografiska utvecklingen, dels på grund av lagstiftning om fast omsorgskontakt och skyddad yrkestitel. Nämnden ska därför arbeta för att behovet av undersköterskor tillgodoses inom äldreomsorgen. Uppföljning sker i delårsrapportering och årsanalys.

Språkutvecklande insatser

Nämnden ska arbeta för att undersköterskor och vårdbiträden ska ha tillräckliga kunskaper i svenska språket för att kunna utföra sina arbetsuppgifter och möta brukare, patienter och anhöriga. Tillräckliga språkkunskaper möjliggör även framtida studier och vidareutbildning.

Nämnden kommer följa utvecklingen av språkutvecklande insatser. Uppföljning sker till delårsrapportering och årsanalys.

Ökad förmåga att kompetens- och personalplanera

Utöver att nämndens verksamhet kräver tillgång till kompetens krävs att denna tillgång finns i rätt mängd i förhållande till behovet över dygnets alla timmar, veckans alla dagar och årets alla månader. Det är av stor vikt att denna förmåga ökar i takt med att välfärdens kompetensförsörjningsutmaning ökar. Effekt förväntas i form av låg andel övertidsarbete, högre andel arbete utfört av tillsvidareanställda och färre timavlönade anställningar i verksamheten samtidigt som bibehållen kontinuitet. Uppföljning sker i delårsrapportering och årsanalys.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service

Kommunfullmäktigemålet bidrar i huvudsak till följande Agenda 2030-mål:

5 Jämställdhet

10 Minskad ojämlikhet

16 Fredliga och inkluderande samhällen

Planeringskommentar

Nämnden bidrar till kommunfullmäktigemålet genom att dagligen möta många av de Malmöbor som har behov av stöd, vård och omsorg utifrån bland annat ålder och sjukdomar. Nämnden arbetar för att de ska mötas av en god och likvärdig service. En av de viktigaste förutsättningarna för att Malmöborna ska få rätt stöd och insatser är det personliga mötet med medarbetare inom nämndens verksamheter. Nämndens önskade förflyttning innebär att Malmöbor, i behov av nämndens vård och omsorg, uppgår att de får en god och likvärdig service. Valet av indikatorer baserar sig på utfallet av nämndens arbete inom olika områden och syftar ytterst till att Malmöbornas upplevelse ska sättas i centrum. Detta synliggörs genom Socialstyrelsens årliga brukarundersökning som redovisas i september varje år. Förutsättningar som påverkar nämndens möjligheter att leverera en god och likvärdig service finns inom bland annat områdena kompetensförsörjning, ledning och styrning, förebyggande arbete, personcentring och förhållningssätt. Dessa områden beskrivs bland annat under nämndens prioriteringar och under utveckling av nämndens verksamhet men även under övriga kommunfullmäktigemål.

Planering för året

Under 2025 planerar nämnden att fortsätta sitt utvecklingsarbete med likvärdig kvalitet i staden. Inom ordinärt boende fortsätter arbetet med att öka upplevelsen av tillgänglighet och att kunna komma i kontakt med personalen. Inom särskilt boende görs en analys av resultatet i undersökningen som utgör underlag för olika riktade åtgärder.

Indikator ordinärt boende

Ordinärt boende ska totalt sett bibehålla sitt resultat från 2024 inom områdena personalen har tillräckligt med tid för arbetet och möjligheten att komma i kontakt med personalen i Socialstyrelsens brukarundersökning.

Skillnaden i resultatet över staden mellan de som har högst och lägst resultat på frågorna ska minska, de som har högst ska bibehålla sitt resultat.

Indikator särskilt boende offentlig regi

Avdelningen ska totalt sett bibehålla sitt resultat från år 2024 inom frågorna bemötande, hög grad av trygghet och förtroende för personalen samt frågan kring hur anhöriga upplever att samarbetet mellan dem och boendet fungerar i Socialstyrelsens brukarundersökning.

Indikatorerna kommer att följas upp enligt beskrivningen ovan och även bedömas utifrån hur de kan anses ha bidragit till målet. En analys kommer också att göras av bidraget till målet genom kompletterande underlag från Socialstyrelsens brukarundersökning samt eventuellt andra underlag som bedöms lämpliga. Följs i huvudsak upp till årsanalys.

Plan för nämndsmål

Förbättra brukarnas upplevelse av kvalitet i hemtjänsten genom att utveckla styrningen mot tillit och utan minutscheman

Upplevelsen av kvalitet skapas i mötet mellan medarbetarna och brukaren och dess anhöriga. Genom det fortsatta arbetet med att implementera Malmömodellens alla delar, skapas förutsättningar för kvalitetsarbetet, där medarbetarnas kunskap och kompetens om brukaren tas tillvara i det dagliga arbetet och i planeringen av de beviljade insatserna.

I de nyligen reviderade riktlinjerna för biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen finns nu möjligheten att kunna justera frekvensen för de beviljade biståndsinsatserna. Det innebär en ökad flexibilitet för fast omsorgskontakt att utifrån brukarens behov kunna göra förändringar i frekvensen utan att behöva kontakta biståndshandläggaren för ny utredning och beslut.

Genom förändringen kan brukarens delaktighet förbättras samtidigt som det ger fast omsorgskontakt en ökad flexibilitet i det dagliga arbetet vilket kan minska upplevelsen av minutstyrning.

Under 2025 och framåt fortsätter arbetet enligt Malmömodellen för kontinuitet att fördjupas och förfinas.

Plan för ekonomin

Befolkningsutveckling

Åldersintervall	2024	2025	Förändring antal	Förändring %
20-64 år	224 743	228 357	3 614	1,61
65-79 år	40 121	40 541	420	1,05
80-89 år	12 405	12 965	560	4,51
90-år	2 704	2 679	-25	-0,92

Befolkningsutvecklingen i tabellen är baserad på befolkningsprognosen som är framtagen och beräknad i april 2024 och som ligger till underlag för kommunfullmäktiges resurstilldelning 2025. Nämnden har erhållit 73 227 tkr i ökat kommunbidrag på grund av befolkningsförändringarna.

Volym

	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Förändr budget	Förändr budget %
Antal platser särskilt boende	1 867	1 921	1 931	10	0,52
Antal timmar ordinärt boende exklusive larm per månad	162 376	163 000	164 000	1 000	0,61
Antal korttidsplatser inklusive växelvård	137	164	148	-16	-9,76
Antal timmar ledsagning per månad	7 112	7 700	7 500	-200	-2,60
Antal timmar avlösning per månad	639	750	700	-50	-6,67
Antal dagar dagverksamhet per månad	1 701	1 835	1 835	0	0

Som grund för budgeterade volymer 2025 ligger utfallet av de genomsnittliga volymerna januari-oktober 2024 med hänsyn tagen till den prognostiserade befolkningsutvecklingen 2025 samt utifrån bedömt behov.

Efter pandemin har volymerna inom särskilt boende ökat, dock inte i den takt som budgeterats. I januari 2024 var behovet 1 836 platser och i oktober 1 871 platser. För 2025 budgeteras 1 931 platser, varav 465 platser beräknas köpas från privata vårdgivare. Efterfrågan av gruppboendeplatser är fortsatt högre än efterfrågan av vårdboendeplatser. För att möta behovet samt öka beläggningen har detta lett till en fortsatt översyn och arbete med att konvertera fler platser från vårdboende till gruppboende.

Antalet beviljade timmar inom ordinärt boende prognostiseras 2024 understiga budget med 624 timmar per månad. Budgeten inför 2025 utökas med 1 000 timmar per månad till följd av demografin.

Behovet av korttidsplatser, såväl kommunala som externa, har över tid successivt minskat. Minskningen beror bland annat på en ökad samsyn inom avdelning myndighet avseende bedömning av rätten till korttid, tydligare målsättningar med vistelsen samt att alla beslut följs upp innan de löpt ut. Under åren har även ett arbete gjorts för att öka beläggningen på särskilt boende samt effektivare inflyttningsprocesser vilket också påverkat behovet av korttidsplatser. Budgeterad volym för korttidsplatser 2025 är 148 platser inklusive växelvård vilket är en minskning med 16 platser jämfört med budget 2024. Av dessa beräknas 6 platser köpas av privata vårdgivare. Av minskningen på 16 platser är 9 platser hänförliga till helårseffekten av nedläggningen av 44 platser på Lundavägens korttidsboende under våren 2024.

Behovet av avlösning och ledsagning har fortsatt minska på grund av en ökad samsyn avseende bedömning av skälig levnadsnivå, tydligare målsättningar med avlastande och sociala insatser samt att alla beslut följs upp innan de löpt ut. Avdelning för myndighet har arbetat med att följa rättspraxis, omvärldsbevaka samt fokusera på helhetsbedömningar av individens behov.

Dagverksamheterna har oförändrade volymer jämfört med budget 2024.

Förutsättningar i budget 2025

Förutsättningar	Tkr
2024 års kommunbidrag	3 803 309
Reglering statsbidrag tim	-16 000
Reglering minskat PO-pålägg	-94 100
Bas 2024 Summa ovanstående	3 693 209
Indexuppräknings 2,6%	98 470
Demografi	73 227
Kompetenslyft	50 000
2025 års kommunbidrag	3 914 906

Nämnden har erhållit 3 914 906 tkr i kommunbidrag från kommunfullmäktige för budgetåret 2025. 2024 års kommunbidrag utgör bas för beräkning av kommunbidrag för 2025. Basen för 2024 har minskat med 16 000 tkr avseende riktat statsbidrag för att minska andelen timanställda samt minskat med 94 100 tkr avseende en sänkning av PO-pålägget. Gällande minskningen av PO-pålägget beräknas nämndens kostnader minska med motsvarande.

Nämnden har erhållit kompensation för pris- och löneuppräknings (index) motsvarande 98 470 tkr eller 2,6 procent. Nämnden har även erhållit kompensation för demografi motsvarande 73 227 tkr. Under 2025 har nämndens ram förstärkts med 50 000 tkr avseende kompetenslyft.

Statsbidrag

Utöver kommunbidraget från kommunfullmäktige kommer nämnden att

erhålla riktade statsbidrag. Enligt riktlinjer från kommunstyrelsen ska dessa budgeteras. Då Socialstyrelsen ännu inte har beslutat om fördelning av respektive statsbidrag görs en bedömning enligt nedan för respektive statsbidrag i budgeten.

De riktade statsbidragen budgeteras med 90 procent av nämndens tilldelning 2024.

Statsbidraget "Säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer" budgeteras med 86 535 tkr, statsbidraget "En god och nära vård" med 18 284 tkr, "Äldreomsorgslyftet" med 35 646 tkr, statsbidrag för "Hälsosamtal för äldre" 2 062 tkr, statsbidrag "För åtgärder i syfte att stärka socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens beredskap" 1 780 tkr samt statsbidrag för "Psyisk hälsa" med 650 tkr. Totalt budgeteras riktade statsbidrag för 144 957 tkr. Budgeterade statsbidrag är inklusive den del av statsbidragen som fördelas till privata vårdgivare.

Utöver ovanstående statsbidrag budgeteras även bidrag från Migrationsverket med flera.

Intern ersättningsmodell

Budget där verksamheten har små möjligheter att påverka ligger förvaltningsövergripande under övrig gemensam verksamhet. Detta gäller till exempel kostnader för IT-system och licenser, utbyte av datorer och mobiler, friskvård, kostnad för kontaktcenter och kostnader för fackliga företrädare.

Avdelningen för myndighet har kommunbidrag för att köpa verksamhet från de tre övriga verksamhetsavdelningarna och från externa ramavtalsleverantörer. Från avdelningen för myndighet betalas ersättning ut till förvaltningens egna verksamheter utifrån anslag alternativt utifrån beviljade volymer. Myndigheten köper även särskilda boendeplatser och korttidsplatser från externa aktörer. Kommunbidrag för stabens verksamhet och förvaltningsövergripande verksamhet redovisas direkt under gemensam verksamhet och stab.

Särskilda boenden och korttidsboenden inom avdelningen för särskilt boende ersätts med ett anslag utifrån 97 procent beläggning. Budgetansvar för kostnader som endast till liten del är påverkingsbara för sektionschefer ligger på enhetsnivå och kostnader som endast till liten del är påverkingsbara för enhetschef ligger på avdelningschefsnivå.

Inom avdelningen för ordinärt boende kommer från och med våren 2025 ersättningsmodellen för hemtjänsten förändras. Avdelningen ersätts månadsvis med en total prestationsersättning utifrån totalt antal beviljade schablon timmar. Utredning pågår på vilka grunder ersättning från avdelningen ska ske till enhetsnivå och sektionsnivå. Hemsjukvård sjuksköterskor och hemsjukvård rehab är anslagsfinansierade. Budgetansvar för kostnader som endast till liten del är påverkingsbara för sektionschefer ligger på enhetsnivå och kostnader som endast till liten del är påverkingsbara för enhetschefer ligger på avdelningsnivå.

Avdelningen för hälsa och förebyggande ersätts utifrån beviljade timmar för avlösning och ledsagning medan kontaktperson ersätts utifrån beviljade nivåer. Övrig verksamhet inom avdelningen är anslagsfinansierad. Budgetansvar för kostnader som endast till liten del är påverkningbara för sektionschefer ligger på enhetsnivå och kostnader som endast till liten del är påverkningbara för enhetschefer ligger på avdelningsnivå.

Kommunbidrag

Tkr	Budget 2024	Budget 2025	Förändr	Förändr %
Särskilt boende inklusive korttidsboende	1 778 005	1 809 959	31 954	1,80
Ordinärt boende inklusive hemsjukvård	1 464 943	1 486 400	21 457	1,46
Hälsa och förebyggande	123 614	123 706	92	0,07
Myndighet	150 666	156 071	5 405	3,59
Övrig gemensam verksamhet och staben	286 081	338 770	52 689	18,42
SUMMA	3 803 309	3 914 906	111 597	2,93

Tabellen innehåller enbart kommunbidrag och uppdelning per verksamhet. Utöver ovanstående kommer de riktade statsbidragen att budgeteras per verksamhet.

Att verksamhetsavdelningarnas budgetar ökar med mindre än pris- och löneuppräknings på 2,6 procent beror på minskade kostnader för PO-pålägg motsvarande 94 100 tkr totalt för nämnden. Ökningen för övrig gemensam verksamhet beror bland annat på en tillfällig förstärkning 2025 på 50 000 tkr avseende kompetenslyft.

Respektive verksamhet har fått kompensation för timlöneökningar motsvarande 3,5 procent samt för övriga prisökningar enligt ökningen av konsumentprisindex motsvarande 0,6 procent enligt Sveriges Kommuner och Regioners prognoser. Nämnden kompenseras med ett viktat sammanvägt index på 2,6 procent där 70 procent beräknas som personalkostnader och 30 procent som övriga kostnader. I nämndsbudgeten har verksamheterna kompenserats utifrån 80 procent personalkostnader och 20 procent övriga kostnader vilket innebär en merkostnad på 11 300 tkr. Respektive verksamhet har kompenserats fullt ut för 2025 års hyror. PO-pålägget sänks 2025 vilket innebär att respektive verksamhets budgetram minskas med motsvarande, totalt 94 100 tkr.

Övriga förstärkningar i budgeten är bland annat medel för att öka chefstätheten med 10 000 tkr, kompensation för tidigare års löneökningar för legitimerad personal 13 200 tkr, ökad bemanning särskilt boende 9 100 tkr, administrativt stöd särskilt boende 5 000 tkr samt 1 500 tkr till finansieringsmodellen för restaurangverksamheten i syfte att stärka förvaltningens förebyggande arbete.

20 000 tkr har avsatts till välfärdsutveckling och 30 000 tkr har avsatts för kompetenslyft. Medlen är budgeterade förvaltningsövergripande och kommer i början av året att fördelas ut och hanteras av respektive verksamhet. Förvaltningsövergripande har avsatts 27 000 tkr i buffert för att möta eventuella underskott i hälso- och sjukvårdsverksamheten.

Resultaträkning

Tkr	Prognos 2024	Budget 2025	Förändring
Bidrag	212 000	194 397	-17 603
Övriga intäkter	4 086 325	4 087 223	898
Totala intäkter	4 298 325	4 281 620	-16 705
Lönekostnader	-2 177 278	-2 259 620	-82 342
PO-Pålägg	-993 353	-932 545	60 808
Övriga personalkostnader	-522	-74	448
Totala personalkostnader	-3 171 153	-3 192 239	-21 086
Lokal- och markhyror	-233 839	-242 889	-9 050
Övriga kostnader	-4 648 364	-4 723 657	-75 293
Avskrivningar	-32 759	-32 225	534
Totala övriga kostnader	-4 914 962	-4 998 771	-83 809
Nettokostnad exkl. finansnetto	-3 787 790	-3 909 390	-121 600
Kommunbidrag	3 803 309	3 914 906	111 597
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-5 519	-5 516	3
Resultat	10 000	0	-10 000
Nettokostnad	-3 793 309	-3 914 906	-121 597

Resultaträkningen innehåller förvaltningsinterna poster.

Minskning av bidragen beror till största delen på att nämnden utifrån försiktighetsprincipen budgeterar för 90% av nämndens tilldelning 2024.

Ökning av lokal- och markhyror beror på ökade hyreskostnader till följd av indexuppräknings samt nya och omförhandlade avtal.

Minskning av PO-pålägg beror på sänkning av PO-pålägget från 45,75% 2024 till 41,39% 2025.

Ökningen av övriga kostnader beror förutom prisuppräknings på en förstärkning av nämndens ram 2025 med 50 000 tkr avseende kompetenslyft.

Investeringsram

Typ av investering	Prognos 2024	Budget 2025	Förändring
Byggnadsinventarier/Inventarier	30 000	35 000	5 000
Summa	30 000	35 000	5 000

Nämndens investeringsram på 35 000 tkr planeras att användas till investeringsbehov i lokalerna och investeringsbehov i övriga inventarier så som till exempel välfärdsteknik och möbler.